

Betegtájékoztató

A beteg neve:	A beteg aláírása:
A beteg azonosítója:	

Az arckoponya töréseinek ellátása

Kedves Betegünk!

1. Alapvető anatómiai és élettani tudnivalók

Az arckoponya alkotásában a felső állcsont (maxilla), a járomcsont (os zygomaticum), az állkapocs (mandibula), a szájpadsont (os palatinum), az orrcsont (os nasale), a könnycsont (os lacrimale) a rostacsont (os ethmoidale), az ekecsont (vomer) és az alsó orrkagyló csontja (concha nasalis inferior) vesz részt.

Az arcüreget a kemény szájpad, járomcsont, szemüreg és az orrüreg oldalsó fala határolja. Anatómiailag az arcüreg a fogakkal rendkívül szoros kapcsolatban van. A fogak betegségei gyakran ráterjednek az arcüregre, és a melléküregek betegségei sokszor váltanak ki fogtüneteket. A második fogzás befejezéséig a fogcsírák az arcüregben helyezkednek el. Az arcüreg kivezető nyílása a középső orrjáratban van.

2. A beavatkozás indikációi (elvégzését indokoló tényezők)

Arckoponyát alkotó csontok törése esetén kialakulhat arc asszimetria, orr alakjának elváltozása, az orbita tartalom sérülése, lesüllyedése, monokli- illetve pápaszem haematoma, a felső állcsont abnormális mozgása, a normális arckontúrok megváltozása, crepitációja, az occlusio megváltozása, az arc érző és motoros beidegzésének sérülése.

Fenti tünetek megléte a tört és elmozdult csontok repositióját teszik szükségessé.

3. Egyéb kezelési lehetőségek

Az arckoponya csontjainak törése konzervatív úton (szoros megfigyelés –observatio-, orrfújási tilalom, antibiotikus kezelés) is lehetséges, de ez esetben a fellépő arc asszimetria, az orr alakjának elváltozása, a felső állcsont abnormális mozgása, a normális arckontúrok és az occlusio megváltozása, a szemüreg tartalmának sérülése valamint az arc sérült érző és motoros beidegzése maradandóvá válhat.

4. A beavatkozás menete, a beavatkozás rövid leírása

Az arckoponya csontjainak törése reponálható külső behatolásból végzett arcüreg műtét (ún. *Luc-Caldwell* műtét) során. Ekkor a szájpitvarban, felül, a felső fogak gyökerei felett kb. 3-5 cm-es metszést ejtünk nyálkahártyán. A nyálkahártya és a csonthártya leválasztásával szabaddá tesszük az arcüreg elülső csontos falát. Az arcüreg elülső csontos fala egy részének eltávolítása után áttekinthetővé válik az arcüreg. A szemüreg alsó falának besüppedt törése (úgynevezett blow-out törés) esetében az arcüregbe sülyedt csontot és a becsípődött szemmozgató izmot óvatosan visszahelyezzük és az arcüregben felfújít, az orron keresztül kivezetett ballonnal vagy egyéb támasztékkal biztosítjuk, hogy a csont ne sülyedjen vissza. Tamponáljuk réteges tamponokkal az érintett orrfelet. Csomós öltésekkel zárjuk a szájnálkahártya metszést.

Járomcsonttöréskor a repositiót végezhetjük szájpitvari metszésből, bőrmetszésen keresztül, vagy percutan módon a bőr átszúrása után a járomcsont alá vezetett erős csonthoroggal vagy elevátorral, melyet a tört csont elmozdulásával ellentétes irányba mozdítva reponáljuk (visszahelyez) a csontot.

Betegtájékoztató

A beteg aláírása:

A beteg neve:

A beteg azonosítója:

5. Az érzéstelenítés lehetőségei, veszélyei

A beavatkozást általában altatásban végezzük, de helyi érzéstelenítést is alkalmazhatunk. Az altatás veszélyeiről külön tájékoztatót adunk. A helyi érzéstelenítők érszűkítő hatása miatt általános mellékhatások jelentkezhetnek:

- allergiás reakció (duzzanatok, viszketés, vérkeringési rendszer reakciója, shock)
- idegrendszeri mellékhatások (nyugtalanság, görcsök, légzészavar)
- a vérnyomás emelkedése vagy csökkenése, szívritmuszavarok

6. Általános beavatkozási kockázat

A műtétek általános veszélyei (pl. trombózis, embólia, sebfertőzés, kóros vérzés és/vagy vérzékenység, életveszélyes és kóros lázas állapot, kóros keringési reakció) egészséges egyénben ritkák, de előfordulhatnak. A műtét során - elsősorban a fenti kóros reakciók kezelése céljából - infúzió bekötése, centrális véna katéter behelyezése is szükségessé válhat. A fektetés, műtéti előkészítés során perifériás idegsérülést okozó nyomási károsodás, a nyaki gerinc sérülése is kialakulhat. A műtéti fertőtlenítés, elektromos kés, lézersugár használata során gyulladások, hegek, égési sérülések keletkezhetnek. A véralvadást befolyásoló gyógyszerek alkalmazása megnövelheti a műtét utáni utóvérzés rizikóját. A testékszerek az elektromos eszközök alkalmazása során égési sérüléseket okozhatnak a bőrön, ezért kérjük azok eltávolítását a műtét előtt. A különböző kábító- és teljesítményfokozó szerek hatása alatt álló egyének gyógyszerekre, illetve a műtéti teherterhelésre való reakcióképessége megváltozhat, ezért kérjük, hogy az ilyen szerek fogyasztásának tényét - saját érdekében - közölje.

7. A beavatkozás lehetséges mellékhatásai, veszélyei, szövődményei

a.) Tipikus, gyakori jelenségek a beavatkozás során:

Kiseb vérzés, véresen festenyzett orrváladékozás, kisebb fájdalom a behatolás helyén, mérsékelt fokú átmeneti arcduzzanat.

b.) Ritkán előforduló mellékhatások:

Az arc lágyrészeinek duzzanata, ödéma keletkezhet, a levegőnek a szövetek közé kerülése miatt sercegés alakulhat ki. A szemüregi fal is megsérülhet, és a szemkörüli lágyrészek ödémája, gyulladása alakulhat ki. Ezekben az esetekben antibiotikum, borogatás, fájdalomcsillapító adása javasolt, a duzzanat néhány nap alatt felszívódik.

c.) Nagyon ritkán előforduló mellékhatások

Az arcüreg hátsó falának sérülése esetén az ott elhelyezkedő szervek gyulladása, tályogja fordulhat elő, illetve nagyobb vérzés léphet fel. Életveszélyes vérzés, légembólia, gyakorlatilag csak anatómiai rendellenességek kapcsán fordul elő.

8. A műtét utáni időszak fontosabb teendői (amire figyelni kell!)

Javasolt az erős orrfúvás kerülése. Az érzéstelenítés, az altatás, illetve a beavatkozás után indokolt a kímélő életmód, a megterhelő fizikai munka, úszás, fürdés kerülése.

9. A beavatkozás elhagyásának várható kockázata

Az arckoponya csontjainak törése következtében a fellépő arc asszimetria, az orr alakjának elváltozása, a felső állcsont abnormális mozgása, a normális arckontúrok és az occlusio megváltozása, a szemüreg tartalmának sérülése valamint az arc sérült érző és motoros beidegzése maradandóvá válhat.